

Kungl. Tekniska högskolan
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Sofia Almqvist
08-563 085 64
sofia.almqvist@hsv.se

2012-04-02
Reg.nr 31-4549-11

Handläggning av en ansökan om indragning av resurser för utbildning på forskarnivå

Högskoleverket kritiserar Kungl. Tekniska högskolan för lång handläggningstid i ett ärende som rörde indragning av doktorandhandledning.

Anmälan

NN har i en anmälan till Högskoleverket den 22 augusti 2011 framfört att Kungl. Tekniska högskolan (KTH) utan förvarning skilt henne från hennes resurser för utbildning på forskarnivå. Hon anför bl.a. följande. Hon är antagen som doktorand vid KTH. Vid ett möte den 2 februari 2011 skildes hon från handledningen, efter att hon försökt påverka en för henne dåligt fungerande handledning. Sedan dess har inte någon kontakt tagits med henne från institutionens sida. Hon har nu hamnat i en situation där hon inte kan slutföra sin utbildning. De skäl som institutionen anför till rektor som grund för att dra in hennes rätt till handledning handlar om personangrepp. Institutionens skrivelse är kränkande och därutöver har handledningen innefattat hot och tillmälen.

Utredning

Högskoleverket har hämtat in ett yttrande från KTH, som har anförts i huvudsak följande. I skrivelsen från den 5 maj 2011 från ITM-skolan vid KTH, inklusive bilagan från den aktuella institutionens programansvarige, redovisas skälen för deras begäran till rektor att NNs handledning ska avbrytas. Påståendet att denna skrivelse innehåller personangrepp saknar grund. Vad som däremot redovisas där är bl.a. att ITM-skolans insatser inte gett resultat i form av ett avhandlingsutkast som är av tillräckligt hög kvalitet. NN har dock fortfarande rätt att försvara sitt arbete. Om hon skulle begära det kommer sedvanliga rutiner att följas.

KTH har, efter en begäran från Högskoleverket, kommit in med ett kompletterande yttrande där bl.a. följande anges. ITM-skolan har, i ett diariefört och offentligt dokument, hos rektor begärt att NN ska avskiljas från ytterligare

handledning. Rektor är exklusivt beslutande i denna fråga och ITM-skolan har därför skickat ärendet för handläggning till den del av universitetsstrukturen där det hör hemma. Man kan ha synpunkter på när NN formellt ska delges de dokument som skrivs i ärendet. Det förefaller rimligt att rektorskansliet, när en framställan inkommer, bör skicka denna framställan till doktoranden för yttrande och kommentarer innan beslutet fattas. Man kan också anse att det hade varit bra om en kopia skickades till NN redan när ITM-skolans begäran skickades till rektor, men det är en lämplighetsfråga och saknar formell betydelse. Det viktiga är att KTH inte fattar ett beslut att avskilja NN från handledning utan att hon före ett eventuellt beslut av rektor bereds möjlighet att ta del av det som skrivits i ärendet och erbjuds möjlighet att yttra sig.

NN har yttrat sig med anledning av universitetets skrivelser. Hon anför i huvudsak följande. Det korrekta datumet för när hon skildes från handledningen är den 7 mars 2011. ITM-skolans framställan om indragning av doktorandhandledning innehåller felaktigheter. De undanhåller t.ex. viktig information om att hon tre gånger har försökt att byta handledare men att hon vägrats detta av institutionen. Enligt den individuella studieplanen för år 2010 hade hon schemalagd tid om 150 procent av normal arbetstid, vilken varken är realistiskt eller något som brukar godkännas vid KTH. Hon har inte godkänt denna studieplan..

Högskoleverket har därefter bett KTH att svara på om NN skildes från handledning i samband mötet den 7 mars 2011. KTH har svarat i huvudsak följande. NN har inte förvägrats handledning under tiden efter den 7 mars 2011. Kommunikationen mellan handledare och doktoranden har upphört till följd av att handledningen inte är meningsfull i en konfliktsituation som denna. Detta är dock inte detsamma som att ITM-skolan skulle ha verkställt ett beslut som ännu inte fattats av rektor.

Högskoleverket har också bett KTH att redogöra för skälen till handläggningstidens längd och att ange när rektor kommer att fatta beslut i ärendet. KTH har svarat bl.a. följande. I en skrivelse till rektor daterad den 5 maj 2011 begärde ITM-skolan att rektor skulle besluta om indragning av handledarresurser avseende doktoranden. Handlingen registrerades vid KTH:s centrala registratur den 11 maj 2011. Utredning av ärenden rörande indragning av handledarresurser görs gemensamt av en förvaltningsjurist och en handläggare vid utredningsavdelningen. Förslaget till beslut föredras sedan av förvaltningsjuristen för rektor som beslutar i ärendet. Ärendet är nu slutberett och ett förslag till beslut har lämnats till rektor.

KTH beklagar att juridiska avdelningen inte påbörjade handläggningen av ärendet förrän i augusti 2011 och detta efter att doktoranden själv hört av sig i ärendet. Doktoranden borde strax efter att ITM-skolan framställt sin begäran om indragning av handledarresurser ha kommunicerat handlingarna och beretts tillfälle att komma in med ett yttrande därom. Orsakerna till att detta inte skedde var att en jurist slutade sin anställning och att en annan jurist var sjukskriven och i samband med detta missade att överlämna ärendet till någon annan jurist. Inte heller utredningsavdelningens handläggare kontaktade juridiska avdelningen i ärendet. KTH beklagar således bristerna i inledningen av den juridiska handläggningen av detta ärende, men bedömer att den juridiska handläggningen sedan den väl påbörjades i mitten av augusti 2011 inte uppvisar några brister. Att något beslut ännu inte fattats i ärendet är beklagligt, då beslutet är viktigt för doktoranden och ärendet därför borde ha en betydligt kortare handläggningstid. Den långa handläggningstiden beror bland annat på ärendets komplicerade natur. Juridiska avdelningen kommer att se över rutinerna för överlämnande av ärenden mellan juristerna.

NN har kommit in med slutliga yttranden, där hon bl.a. anför följande. Hon har inte haft tillgång till någon handledning sedan början av mars 2011. Det har varit tyst från institutionens sida och institutionen har heller inte informerat henne om att de skulle försöka få rektor att stänga av hennes resurser. Det fick hon själv ta reda på i augusti 2011, alltså nästan ett halvt år efter att hennes resurser stängdes av. Problemen bottnar i att hon inte har fått byta handledare och hon anser att hon har blivit utsatt för kränkningar. Hon har emellertid fått beslutet från rektor nu där hon tillerkänns fortsatta handledningsresurser. Hur hon ska kunna använda den rätten är dock oklart och hon ber därför att Högskoleverket ska hjälpa henne att få slutföra sina studier vid ett annat lärosäte alternativt vid någon annan institution vid KTH. Hon vill också att Högskoleverket hjälper henne att få ersättning för förlorad arbetsinkomst och lidande.

Högskoleverket har inhämtat uppgift från KTH om att rektor den 22 februari 2012 beslutade att avslå ITM-skolans ansökan om att dra in NNs resurser för hennes utbildning på forskarnivå.

Relevanta bestämmelser

I 7 § förvaltningslagen (1986:223) anges att varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt utan att säkerheten eftersätts.

I 6 kap. 28 § högskoleförordningen (1993:100) anges att det för varje doktorand ska utses minst två handledare. En av dem ska utses till huvudhandledare. Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det ska få byta handledare.

I 6 kap. 30 § första stycket högskoleförordningen stadgas att om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas ska doktoranden och hans eller hennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig. Vid bedömningen ska det vägas in om högskolan har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverkets uppgift är bl.a. att utöva tillsyn över universitet och högskolor. Syftet med tillsynen är att värna om enskilda individers rättigheter genom att kontrollera att universitet och högskolor följer de lagar och förordningar som gäller för verksamheten.

När det gäller KTH:s handläggning av ärendet konstaterar Högskoleverket följande. Av handlingarna framgår att det fanns en oenighet mellan NN och hennes handledare och att de båda handledarna avsåg sig handledarskapet den 21 april 2011. Enligt uppgifter från den programansvarige läraren fanns det inte någon medarbetare med handledarkompetens som var beredd att åta sig uppdraget som ny handledare. En doktorand har dock rätt till handledning även under den tid som handläggningen av ärendet om indragning av handledningsresurserna pågår. Det är alltså först om rektor bifaller en ansökan om indragning av resurser för utbildning på forskarnivå som resurserna får dras in. Om det har uppstått en konflikt mellan doktoranden och handledarna medför detta naturligtvis att möjligheten till en väl fungerande handledning försvåras. Högskoleverket konstaterar därför att det särskilt i situationer som denna, där handledningen inte fungerar tillfredställande eller där det inte längre finns någon handledare, är mycket viktigt att lärosätet uppfyller skyndsamhetskravet vad gäller handläggningen av ärendet. Ett beslut om indragning av handledning och andra resurser är dessutom ett mycket ingripande beslut för den enskilde, vilket ytterligare talar för en skyndsamt handläggning.

NN upplystes den 7 mars 2011 om att ITM-skolan avsåg att ansöka hos rektor om indragning av hennes handledningsresurser. Ansökan skickades till rektor den 5 maj 2011. Ärendet började dock handläggas först i augusti 2011, efter att NN själv

kontaktat KTH. Den 22 februari 2012 fattade KTH beslut i ärendet. Handläggningstiden var alltså drygt tio månader lång, vilket Högskoleverket i detta fall inte anser är förenligt med förvaltningslagens skyndsamhetskrav. För detta måste KTH kritiseras.

Högskoleverket kan inte vidta några åtgärder för att hjälpa NN att byta lärosäte. Hur den fortsatta handledningen ska hanteras är upp till KTH att ta ställning till och inte något som Högskoleverket i detta skede kan ha några synpunkter på. Mot bakgrund av att NNs handledare har av sagt sig handledningsuppdraget förutsätter dock Högskoleverket att KTH snarast vidtar åtgärder för att säkerställa att NN erbjuds den handledning som hon enligt rektors beslut har fortsatt rätt till.

Högskoleverket har inte till uppgift att ta ställning till frågor som rör skadestånd. Det är i stället Justitiekanslern, JK, som är den myndighet som prövar skadeståndsanspråk mot staten.

Med den kritik som uttalats avslutas ärendet.

På Högskoleverkets vägnar

Christian Sjöstrand
Chefsjurist

Sofia Almqvist
Verksjurist

Kopia till:
NN